

Hubungan antara Ketagihan Pornografi dan Jenis Trait Personaliti dalam Kalangan Remaja

Relationship between Pornography and Personality Traits Among Adolescents

Thanuseeyah Varatharajoo
¹Hilwa Abdullah@ Mohd Nor

Pusat Kajian Kesejahteraan Manusia dan Masyarakat
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia

¹Correspondence: hilwa@ukm.edu.my

ABSTRAK

Isu ketagihan pornografi dilihat sebagai isu yang semakin berleluasa dalam negara kita dan banyak menimbulkan masalah sosial dalam kalangan remaja. Kajian ini dijalankan dengan objektif untuk mengkaji tentang hubungan antara ketagihan pornografi dalam kalangan remaja dan jenis trait personaliti mereka berdasarkan jantina dan tingkatan. Kajian ini dijalankan ke atas seramai 278 pelajar Sekolah Tinggi Bukit Mertajam yang berumur di antara 13 – 19 tahun. Kajian ini menggunakan kaedah persempelan rawak iaitu teknik rawak mudah yang melibatkan sebanyak 142 pelajar perempuan dan 136 pelajar lelaki. Instrumen kajian, iaitu alat ujian yang digunakan dalam kajian ini ialah alat soal selidik Cyber Pornography Addiction Test (CYPAT) dan Pornography Addiction Screening Tool digunakan (PAST) digunakan secara meluas untuk mengukur tahap ketagihan pornografi dalam kalangan remaja. Alat ujian Big 5 Personality juga digunakan bagi mengukur tahap perubahan personaliti dalam diri remaja. Instrumen kajian ini menggunakan skala lima likert. Soal-selidik terbahagi kepada 3 bahagian iaitu maklumat diri responden, soal mengenai ketagihan pornografi dan personaliti. Data dianalisis menggunakan Min, Korelasi Pearson, ujian-T, ANOVA Sehalu dan Regresi. Kesimpulannya, dapat dikatakan bahawa kajian ini amat penting bagi mengetahui masalah sosial iaitu ketagihan pornografi dalam kalangan remaja yang semakin berleluasa dan langkah pencegahan dapat diambil bagi membendung masalah tersebut.

Kata kunci: Pornografi, personaliti, pelajar, Cyber Pornography Addiction Test (CYPAT), Pornography Addiction Screening Tool (PAST)

1. Pengenalan

Dasawarsa ini, dalam dunia yang dilingkari dengan kemajuan sains dan teknologi yang semakin pesat membangun telah membawa pelbagai perubahan terhadap ketamadunan manusia pada zaman sekarang. Malaysia merupakan sebuah negara yang pesat membangun. Internet merupakan rangkaian komputer terbesar di dunia yang membenarkan maklumat secara global dapat dicapai. Penggunaan internet yang kerap telah mengubah sikap dan gaya hidup remaja pada masa kini. Menurut Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia (SKMM) pula, peratus pengguna Internet terus meningkat daripada 76.9% pada 2016 kepada 87.4% pada 2018.

Selain itu, antara isu-isu yang diperdebatkan sekarang adalah kemunculan elemen yang lucah dalam internet iaitu atau lebih baik dikatakan sebagai pornografi Internet. Istilah

yang digunakan oleh sesetengah penyelidik bagi mengkaji mengenai pornografi di Internet iaitu *online sexual addiction* (Putnam, 1999) dan *cyber sexual addiction* (Young, 1999). Tidak dapat dinafikan bahawa Internet memainkan peranan dalam memudahkan minat seksual remaja semata-mata melalui pornografi. Kajian daripada Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu Bagi Kanak-Kanak (UNICEF) menunjukkan bahawa lebih daripada 60 peratus kanak-kanak atau remaja meluangkan masa di ruang bual atas talian pada setiap hari. Terdapat juga laporan bahawa terdapat 4.04 juta carian pornografi telah dibuat oleh pengguna Internet Malaysia dari Ogos 2012 hingga ke Januari 2013 bersamaan 673,000 carian setiap bulan atau 22,000 carian setiap hari (The Star, 2017).

Pornografi dapat ditakrifkan sebagai sebuah produk komersial dalam bentuk drama fiksi yang dirancang untuk menarik atau meningkatkan rangsangan seksual dalam manusia (Mosher D. L, 1988). Kajian ini dijalankan untuk mengetahui bahawa jika terdapatnya hubungan antara ketagihan pornografi dengan personaliti remaja iaitu adakah personaliti yang diwarisi seseorang remaja dapat memberi kesan yang teruk terhadapnya. Menurut Utusan Online Malaysia, 6 September, 2016, pornografi boleh membawa kesan yang buruk kepada kesihatan manusia.

Masalah ketagihan pornografi juga dapat mengubah personaliti remaja sehingga mereka mula melakukan hubungan seks yang tidak sihat. Maklumat mengenai pornografi yang diperolehi remaja dari Internet menyebabkan mereka terjebak dalam permasalahan seksual. Menurut satu kajian yang diadakan pada 2016 oleh Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara yang bertajuk "Faktor Risiko dan Perlindungan yang Mempengaruhi Kelakuan Seksual Remaja di Sabah dan Sarawak", beliau berkata pendedahan kepada bahan lucah meningkatkan risiko remaja terlibat dalam kegiatan seksual yang tidak sah. "Sejumlah 22 peratus pelajar aktif seksual memberitahu bahawa mereka dipengaruhi oleh pornografi," Perubahan dalam personaliti remaja akibat ketagihan pornografi akan juga menyebabkan masalah lain bergantung pada jenis personaliti yang ada pada mereka. Oleh itu, kajian ini dilakukan bagi mengetahui hubungan antara ketagihan pornografi dan personaliti yang dimiliki remaja.

1.1 Objektif Kajian

Terdapat beberapa objektif yang menjadi tumpuan dalam kajian ini iaitu:

- 1.1.1 Mengkaji trait personaliti yang mempunyai hubungan dengan ketagihan porno dalam kalangan remaja
- 1.1.2 Mengkaji bahawa adakah terdapat hubungan antara ketagihan pornografi dan trait personaliti dalam kalangan remaja.
- 1.1.3 Mengenal pasti hubungan antara ketagihan pornografi dan personaliti neurotisme yang dimiliki oleh remaja.

1.2 Hipotesis Kajian

Setelah meneliti kajian-kajian lepas, maka pengkaji telah membentuk hipotesis berdasarkan persoalan dan objektif kajian adalah seperti berikut:

- H01: Remaja yang mempunyai ketagihan pornografi mempunyai kecenderungan yang tinggi untuk memiliki personaliti neuroticism.
- H02: Terdapat hubungan antara ketagihan pornografi dengan personaliti remaja.
- H03: Tidak terdapat sebarang hubungan antara ketagihan pornografi dan personaliti remaja.
- H04: Remaja yang mempunyai ketagihan pornografi tidak memiliki trait personaliti keterbukaan.

2. Sorotan Literatur

2.1 *Faktor-faktor Ketagihan Pornografi*

Dapat dijangkakan bahawa sebanyak 4.2 juta (12%) daripada kesemua laman web dalam Internet adalah yang berunsurkan seks/lucah atau pornografi, di mana 25 daripada jumlah tersebut adalah hangat terutamanya dalam kalangan golongan muda di Malaysia (Mohd. Azis, 2008; Syamsul Anuar, 2003). Ternyata jelas walaupun dari segi peratusannya nampak kecil, tetapi, jika dilihat dari segi hakikatnya, ia adalah jumlah yang agak membimbangkan. Berdasarkan kajian lepas, daripada 31% golongan yang melayari laman web berunsurkan lucah, 5.5% menunjukkan ciri-ciri ketagihan manakala 17% adalah berisiko untuk menjadi ketagih pornografi (Cooper, Delmonico & Burg, 2000). Kajian Jas Laile Suzana & Masnona (2006) terhadap 1,347 responden berumur di antara 13 hingga 18 tahun daripada 28 buah sekolah di Sarawak mendapati remaja lelaki lebih cenderung melayari laman web lucah. Manakala kajian yang dilakukan oleh Institut Sains Sosial, Universiti Putra Malaysia mendapati bahawa kebanyakan remaja Melayu bandar berusia di antara 13-19 tahun lebih kerap melawati laman web pornografi, berbanding kaum lain (The Star, 22 Julai 2010; The Star, 30 Julai 2010).

Terdapat juga beberapa faktor yang mempengaruhi ketagihan menonton pornografi dalam kalangan remaja pada masa kini. Terdapat faktor internal dan faktor eksternal yang menyebabkan seseorang boleh menjadi ketagih terhadap menonton bahan lucah dalam Internet. **Faktor Internal** menyatakan bahawa seseorang mempunyai perasaan ingin tahu dalam diri mereka dan terdapat suatu bentuk tarikan dalam diri mereka yang akan menyebabkan mereka menonton pornografi sehingga menjadi ketagihan dan menyebabkan mereka mengalihkan minda mereka daripada melakukan kegiatan yang bermanfaat dan positif. Sedangkan **Faktor Eksternal** pula merupakan daripada pengaruh orang tua, pengaruh lingkungan, pengaruh teman, teknologi yang canggih. (Nur daniati, 2010).

Selain itu, terdapat juga faktor **rakan sebaya** yang dapat menyumbang kepada seseorang remaja menjadi ketagih terhadap pornografi. Pengaruh rakan sebaya merupakan salah satu faktor eksternal yang mempengaruhi remaja masa kini menjadi ketagih untuk mengakses terhadap bahan/ video lucah atau laman pornografi terutamanya pelajar sekolah. Menurut (Gerungan, 1986), sikap kenakalan dalam diri remaja muncul disebabkan oleh interaksi sosial dalam kelompok rakan sebaya mereka. Hal ini akan menyebabkan seseorang terikut-ikut dengan sikap rakan mereka dan mula membuat aktiviti yang negatif bersama-sama mereka atau secara berkumpulan. Menurut Bryant dan Brown (Lam & Chan, 2007), beliau telah mengatakan bahawa pengaruh rakan sebaya merupakan punca utama seseorang individu mula mengakses kepada laman pornografi secara *online* untuk kali yang pertama. Terdapat juga tekanan daripada rakan sebaya yang mendorong remaja melihat laman pornografi.

Faktor **kecanggihan teknologi** juga merupakan faktor yang mempengaruhi remaja menonton laman pornografi dan menjadi ketagih. Kemajuan teknologi yang canggih lebih memudahkan remaja mengakses laman web berkaitan pornografi dan juga mendapat video-video lucah melalui cara lain iaitu *Wats App*, *e-mail*, *We Chat* dan sebagainya.

3. Metodologi

Metod kajian merupakan aspek yang perlu diberi perhatian bagi memperoleh hasil kajian yang baik dan dapat dipercayai. Ia juga akan memberi panduan kepada penyelidik dalam proses pelaksanaan penyelidikan (Azizi et al., 2006). Oleh itu, pengkaji akan menghuraikan tentang reka bentuk, populasi, lokasi, kaedah persampelan dan instrumen kajian.

3.1 Rekabentuk Kajian

Pengkaji haruslah merancang kajiannya dengan menggunakan rekabentuk kajian yang paling berkesan serta menepati objektif kajiannya bagi memastikan hasil kajian sesuatu penyelidikan dihasilkan dengan baik dengan kos yang minimum. Rekabentuk yang sesuai telah digunakan dalam kajian ini iaitu. Kaedah kuantitatif iaitu metod survei dengan mengedarkan borang soal-selidik bagi memperoleh maklumat daripada responden. Penggunaan soal-selidik ini lebih mudah dan bersifat tertutup bagi responden untuk menjawab soal-selidik kerana maklumat yang diisi oleh responden dapat dilindungi. Bagi menganalisa data yang diperolehi, pengkaji akan menggunakan perisian *Special Package for the Social Statistic (SPSS)*.

3.2 Populasi Kajian

Populasi merujuk kepada kumpulan besar yang mempunyai ciri-ciri yang sama pada individu yang ingin dikaji. Dalam kajian ini, populasi kajian yang dikenal pasti melibatkan pelajar dari Sekolah Menengah Tinggi Bukit Mertajam yang terletak di sebuah kawasan bandar. Didapati bahawa populasi keseluruhan pelajar adalah seramai 1,000 orang pelajar di sekolah tersebut berdasarkan maklumat yang diperolehi daripada pihak pentadbiran sekolah tersebut. Responden dalam kajian ini terdiri daripada pelajar Tingkatan 1, 2, 3, 4, 5 dan juga pelajar STPM yang berumur dalam lingkungan 13 tahun hingga 19 tahun. Sampel dalam kajian merupakan kumpulan yang menjadi sumber maklumat bagi sesebuah kajian tersebut. Bagi kajian ini, pengiraan saiz sampel adalah berdasarkan jumlah populasi pelajar di SMK Tinggi Bukit Mertajam. Pengkaji telah menggunakan jadual penentuan saiz sampel *Krejcie dan Morgan (1970)* untuk mengira saiz sampel dan saiz populasi seramai seribu orang pelajar, ditunjukkan bahawa saiz sampel yang diperlukan ialah 278 orang.

3.3 Kaedah Persampelan

Kaedah persampelan yang digunakan dalam kajian ini ialah persampelan kebarangkalian iaitu teknik rawak mudah. Pengkaji membenarkan semua remaja di sekolah tersebut iaitu dari Tingkatan 1 hingga 6 untuk melibatkan diri dalam kajian ini. Borang soal-selidik telah diedarkan kepada pelajar secara rawak. Pelajar telah menjawab soal-selidik tersebut secara sukarela dan atas persetujuan mereka.

3.4 Lokasi Kajian

Bagi menjalani kajian ini, pengkaji memerlukan remaja untuk dijadikan sebagai responden bagi pengumpulan data dan pengkaji telah membuat keputusan untuk menjadikan pelajar sekolah sebagai responden pengkaji. Selepas melakukan beberapa tinjauan di beberapa buah sekolah di sekitar tempat tinggal pengkaji, pengkaji telah menetapkan sebuah sekolah yang sesuai telah dipilih untuk dijadikan sebagai sampel kajian. Oleh itu, bagi tujuan mengumpul data untuk kajian ini, pengkaji telah memilih sebuah sekolah iaitu, SMK Tinggi Bukit Mertajam. Sekolah tersebut terletak di sekitar bandar Bukit Mertajam. Sekolah tersebut juga merupakan sekolah kerajaan di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Sekolah ini merupakan sebuah sekolah kluster yang menjadi tumpuan ramai pelajar di bandar tersebut. Oleh itu, pengkaji ingin mengkaji jika terdapat pelajar sekolah yang menjadi ketagih terhadap pornografi dan jenis personaliti yang diwarisi mereka yang menyebabkan perubahan terhadap ingkah laku mereka.

3.5 Instrumen Kajian

Kajian ini menggunakan beberapa gabungan borang soal-selidik yang mana borang soal-selidik tersebut mengandungi tiga bahagian yang perlu dijawab oleh responden. Bahagian A merupakan bahagian maklumat demografi responden yang meliputi, jantina, umur, kaum, dan tahap pendidikan. Manakala Bahagian B pula mengandungi soalan mengenai ketagihan pornografi yang merupakan gabungan dari soal selidik *Cyber Pornography Addiction Test* (CYPAT) dan *Pornography Addiction Screening Tool* (PAST). Bahagian C pula adalah mengukur mengenai personaliti dengan menggunakan alat ujian *Big Five Inventory* (BFI).

4. Dapatan dan Perbincangan

Pengkaji akan mempersembahkan data-data dan hasil yang diperoleh daripada kajian yang dijalankan. Analisis data dilakukan dengan menggunakan kaedah *Statistical Package of Social Sciences* (SPSS) yang mana kesemua data telah dianalisis mengikut kaedah analisis deskriptif dan kaedah analisis inferensi. Hasil keputusan kajian ini bagi menguji hipotesis yang telah dibina iaitu mengkaji bahawa terdapat perhubungan di antara ketagihan pornografi dan personaliti dalam kalangan remaja serta mengkaji pengaruh pembolehubah bebas terhadap pembolehubah bersandar.

4.1 Data Demografi Responden

Jadual di bawah menunjukkan taburan data demografi responden. Pengkaji telah menganalisis profil demografi iaitu jantina, umur, kaum dan tahap pendidikan. Selain itu, analisis deskriptif juga dijalankan ke atas tahap ketagihan pornografi dan juga personaliti responden. Analisis data demografi responden akan diterangkan oleh pengkaji dengan jelas. Responden yang telah dipilih dalam kajian ini ialah pelajar sekolah. Seramai 278 pelajar telah terlibat dalam mengisi borang soal-selidik.

Analisis statistik menunjukkan bahawa majoriti sampel kajian merupakan pelajar perempuan iaitu seramai 142 orang (51.1%) berbanding dengan sampel pelajar lelaki seramai 136 orang (48.9%) daripada keseluruhan sampel kajian (278 orang). Bagi umur responden dalam kajian ini pula, analisis menunjukkan bahawa umur responden yang menjawab borang soal-selidik adalah dalam lingkungan 13 hingga 19 tahun. Responden yang berumur antara 17 hingga 19 mencatatkan peratusan yang paling tinggi berbanding dengan jumlah umur yang lain iaitu seramai 141 orang (50.7 %). Manakala, bagi responden yang dalam lingkungan antara 13 hingga 15 tahun mencatatkan jumlah yang sedikit iaitu 68 orang (24.5%).

Hasil kajian juga menunjukkan bahawa kaum Melayu merupakan majoriti responden dalam kajian iaitu sebanyak 106 (38.1%) orang diikuti oleh kaum India sebanyak 37.1% atau 103 orang manakala kaum Cina memperoleh peratusan sebanyak 23.0% atau 64 orang. Bagi kaum lain – lain pula, adalah seramai 5 (1.8%) orang iaitu merangkumi kaum Siam dan Kristian. Selain itu, keputusan analisis menunjukkan bahawa majoriti responden adalah merupakan pelajar STPM iaitu menunjukkan peratusan yang paling tinggi sebanyak 100%, 76 orang. Responden dari Tingkatan 1 dan 2 tidak mencatat jumlah yang banyak iaitu hanya sebanyak 29 (10.4%) orang dan 23 (18.7%) orang.

JADUAL 1. Taburan Data Demografi Responden

		N	Peratus (%)
Jantina	Lelaki	136	48.9
	Perempuan	142	51.1
Umur	13-15 tahun	69	24.8
	15-17 tahun	68	24.5

Kaum	17-19 tahun	141	50.7
	Melayu	106	38.1
	Cina	64	23.0
	India	103	37.1
	Lain-lain	5	1.8
Tahap pendidikan	Tingkatan 1	29	10.4
	Tingkatan 2	23	18.7
	Tingkatan 3	53	37.8
	Tingkatan 4	30	48.6
	Tingkatan 5	67	72.7
	STPM	76	100.0

4.2 Analisis terhadap Soal-selidik Cyber Pornography Addiction Tool (CYPAT) & Pornography Addiction Screening Tool (PAST) (BAHAGIAN B)

Analisis telah dilakukan terhadap item-item soal-selidik CYPAT dan PAST bertujuan untuk melihat kadar nilai min dan sisihan piawai dalam mengukur kadar ketagihan terhadap pornografi dalam kalangan remaja.

JADUAL 2. Analisis soal-selidik CYPAT & PAST (BAHAGIAN B)

Pembolehubah	Min	Sisihan Piawai
Ketagihan Pornografi	80.8309	36.82307

Menurut jadual 2, dalam analisis soal-selidik mengenai ketagihan pornografi, semua item telah diambil kira dalam kategori ketagihan pornografi dan hasil telah didapati bahawa terdapat jumlah nilai min sebanyak 80.8309 dan nilai sisihan piawai sebanyak 36.82307.

4.3 Analisis Statistik Deskriptif bagi Soal-selidik Inventori Personaliti Big Five (Big Five Inventory)

Seterusnya, ialah ukuran jenis personaliti melalui soal selidik *Big Five Inventory*. Terdapat 44 item yang diukur dalam alat kajian ini. Keputusan deskriptif yang diperoleh dalam kajian ini adalah untuk melihat jumlah min dan sisihan piawai bagi setiap soal-selidik yang digunakan. Data yang dilampirkan dapat memberikan gambaran yang jelas tentang taburan skor pemboleh ubah kajian ini. Jadual 3 menunjukkan jumlah min, sisihan piawai, skor minimum dan skor maksimum bagi pemboleh ubah dalam kajian ini mengikut setiap dimensi.

JADUAL 3. Jadual Analisis Statistik Deskriptif

Pembolehubah	Min	Sisihan Piawai	Skor Minimum	Skor Maksimum
Ekstraversi	26.2374	4.96571	11.00	65.00
Kepersetujuan	30.2770	5.79109	9.00	75.00
Kehematan	30.0755	5.21640	9.00	59.00
Neurotisme	24.9425	4.04763	10.00	35.00
Keterbukaan	36.1978	6.98842	15.00	50.00

Jadual 3 menunjukkan bahawa pembolehubah **Keterbukaan** menunjukkan jumlah min yang tertinggi iaitu sebanyak 36.1978 dengan nilai sisihan piawai sebanyak 6.98842, manakala pembolehubah bagi **Kepersetujuan** pula merupakan pembolehubah yang kedua tertinggi iaitu, jumlah min sebanyak 30.2770 dengan sisihan piawai sebanyak 5.79109. Seterusnya, pembolehubah yang ketiga tertinggi ialah **Kehematan** yang menunjukkan nilai min iaitu

30.0755 dengan jumlah sisihan piawai sebanyak 5.21640. Seterusnya, bagi pembolehubah yang mempunyai niali min yang kedua terendah iaitu **Ekstraversi** iaitu, mencatatkan min sebanyak 26.2374 dan sisihan piawai sebanyak 4.96571. Akhirnya ialah nilai min yang terendah iaitu **Neurotisisme** yang menunjukkan min sebanyak 24.9425 dan sisihan piawai sebanyak 4.04763.

4.4 Analisis Statistik Inferensi Hubungan Ketagihan Pornografi dengan Personaliti

JADUAL 4. ANOVA Sehalu Antara Hubungan Ketagihan Pornografi dengan Personaliti

Dimensi	Variasi	DK	Mean Square	F	Sig
Personaliti	Antara Kumpulan	100	33.699	1.724	.001
Ekstraversi	Dalam Kumpulan	177	19.550	1.888	.000
	Jumlah	277			
Personaliti	Antara Kumpulan	100	47.941	1.888	.000
Kepersetujuan	Dalam Kumpulan	177	25.399		
	Jumlah	277			
Personaliti	Antara Kumpulan	100	46.765	2.893	.000
Kehematan	Dalam Kumpulan	177	16.163		
	Jumlah	277			
Personaliti	Antara Kumpulan	91	21.469	1.660	.004
Neurotisisme	Dalam Kumpulan	134	12.930		
	Jumlah	225			
Personaliti	Antara Kumpulan	100	77.091	2.345	.000
Keterbukaan	Dalam Kumpulan	177	32.876		
	Jumlah	277			

Menurut keputusan ujian ANOVA Sehalu seperti dalam Jadual 4 menunjukkan bahawa min personaliti menunjukkan perbezaan yang signifikan iaitu ($F(100, 177) = 1.724, k < .05$) bagi personaliti **Ekstraversi**. Bagi trait personaliti **Kepersetujuan** pula menunjukkan perbezaan yang signifikan dengan ketagihan pornografi iaitu ($F(100, 177) = 1.888, k < .05$). Hubungan Min personaliti **Kehematan** dengan ketagihan pornografi menunjukkan perbezaan yang signifikan dengan ($F(100, 177) = 2.893, k < .05$). Begitu juga dengan keputusan min personaliti **Neurotisisme** yang didapati terdapat perbezaan yang signifikan dengan ($F(91, 134) = 1.660, k < .05$). Akhirnya, Min bagi hubungan personaliti jenis **Keterbukaan** dengan ketagihan pornografi mempunyai perbezaan yang signifikan iaitu ($F(100, 177) = 2.345, k < .05$). Maka dapat dikatakan bahawa, ketagihan pornografi mempunyai hubungan dan mempengaruhi personaliti dalam kalangan remaja. Oleh itu, hipotesis yang kedua pengkaji diterima iaitu, terdapat hubungan antara ketagihan pornografi dengan personaliti remaja manakala hipotesis yang ketiga pengkaji iaitu, tidak terdapat sebarang hubungan antara ketagihan pornografi dan personaliti remaja ditolak.

5. Rumusan dan Cadangan

Berdasarkan daripada pemerhatian yang dibuat, pengkaji mendapati bahawa responden agak tidak suka menjawab borang soal-selidik yang panjang dan secara manual. Terdapat juga responden yang berasa agak malu dan tidak rela untuk menjawab borang soal-selidik. Oleh yang sedemikian, pengkaji mencadangkan agar pada masa hadapan, soal-selidik dijalankan dalam bentuk atas talian (online) supaya dapat menarik minat responden untuk menjawab. Soal-selidik berbentuk atas talian (online) bukan sahaja dapat menarik minat responden malah dapat menjimatkan tenaga, wang dan juga masa mereka. Di samping itu, pengkaji juga akan mendapat lebih ramai responden dalam jangka masa yang singkat. Namun responden

yang dipilih perlulah memenuhi kriteria kajian yang dijalankan agar dapat menghasilkan kajian yang lebih berkualiti dan memenuhi perkara yang ingin dikaji.

Selain itu, pengkaji juga mencadangkan agar dapat membendung masalah ketagihan pornografi dalam kalangan pelajar sekolah. Oleh itu, pihak sekolah, ibubapa haruslah bekerjasama dalam menyelesaikan masalah ini daripada berleluasa. Pengkaji juga menghadapi masalah kekurangan responden lelaki. Pengkaji perlu lebih terpetinci untuk mendapat jumlah responden yang seimbang antara lelaki dan perempuan. Penyelidik juga boleh mengambil data sebanyak dua kali bagi mengukur garisan dasar (base line) bagi mengukuhkan lagi kesahan data kajian.

Akhirnya, dicadangkan kepada pengkaji akan datang agar dapat menjalankan kajian ke atas pelajar yang mempunyai ketagihan terhadap pornografi dan juga mempunyai personality yang membimbangkan dibandingkan dengan pelajar yang tidak berada di dalam kategori tersebut bagi melihat perbezaan tahap hubungan antara ketagihan pornografi dengan personaliti pelajar.

Rujukan

- Cooper, A., Delmonico, D.L. and Burg, R. (2000). *Cybersex Users, Abusers, and Compulsives: New Findings and Implications. Sexual Addiction and Compulsivity*, 7, 5-29. <https://doi.org/10.1080/10720160008400205>.
- Donald L. Mosher PHD. (2008). *Journal on Psychology and Human Sexuality 9 Pornography Defined*
- Eric W. Owens. (2014). The Impact of Internet Pornography on Adolescents: A review of the research.
- Michael Flood. (2009). *The Harms of Pornography Exposure among Children And Young People*.
- Morgan, E.M. (2011). Associations between Young Adults' Use of Sexually Explicit Materials and Their Sexual Preferences, Behaviors, and Satisfaction. *Journal of Sex Research*, 48, 520-530. <https://doi.org/10.1080/00224499.2010.543960>
- Rahmawati, D.V. Hadjam, N.R. Afiatin, T. (2002). Hubungan Antara kecenderungan Perilaku Mengakses Situs Porno dengan Religiusitas pada Remaja. *Jurnal Psikologi* no 1 vol 3.
- Sabina, C., Wolak, J., & Finkelhor, D. (2008). *The Nature and Dynamics of Internet Pornography Exposure for Youth. CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 691–693. doi:10.1089/cpb.2007.0179
- Vincent Egant & Reena Parmar. (2013). *Dirty Habits? Online Pornography Use, Personality, Obsessionality, and Compulsivity*. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2012.710182>